

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 09.02.2024 nr 1.2-2/12-1,
SOM/24-0127/-1K
Meie 17.03.2024 nr 1.1-11/735-2

Lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

Austatud sotsiaalkaitseminister

Rahandusministeerium koostööstab lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmise märkusega.

Eelnõu § 4 punktiga 3 lisatakse sotsiaalhoolekande seadusesse (SHS) perepõhise asendushoolduse tugiteenuste regulatsioon (§-d 140³-140⁸). Lisatavate sätete kohaselt võtab riik teenuse osutamise lepingutes üle tasu maksmise kohustuse ehk teenuse tellijaks on pered, aga tasu maksab riik määrusega kehtestatud hinnakirja järgi ja vastavalt teenuse osutajaga sõlmitud tasu ülevõtmise lepingule.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta põhjenduspunktis 114 on seoses sotsiaal- ja eriteenuste hankimisega märgitud: „*Liikmesriikidel ja ametiasutustel on vabadus valida, kas osutada neid teenuseid (nn isikutele osutatavad teenused – teatavad sotsiaal-, tervishoiu ja haridusteenused) ise või korraldada sotsiaalteenuseid viisil, mis ei näe ette hankelepingute sõlmimist, näiteks neid teenuseid lihtsalt rahastades või andes ilma piirangute või kvootideta litsentsid või load kõigile ettevõtjatele, kes vastavad avaliku sektori hankija poolt varem kindlaks määratud tingimustele, eeldusel et selline süsteem tagab piisava avalikustamise ning vastab läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele.*“

Direktiivi põhjenduspunkti 4 kohaselt: „*Siinkohal on oluline silmas pidada, et tavaliselt ei kuulugi riigihangete eeskirjade kohaldamisalasse mõne tegevuse pelk rahastamine, eelkõige toetuste kaudu, mis on tihti seotud kohustusega hüvitada saadud summad, kui neid ei kasutata eesmärgipäraselt. Sarnaselt sellele ei tuleks käsitada hankena, vaid lihtsalt loa andmise süsteemina (nt loa andmine ravimite või raviteenuste puhul), olukordi, mille puhul kõikidel teatavaid tingimusi täitvatel ettevõtjatel on õigus täita teatavat ülesannet, ilma et oleks toimunud mingit valikumenetlust, näiteks tarbijate võimalus valida või teenuskupongide süsteemid.*“

Selleks, et tegemist oleks teenuse rahastamisega viidatud direktiivi tähenduses, tuleb jälgida, et kõik, kes soovivad teenust osutada ja kes vastavad seaduses ja määruses sätestatud (st eelnevalt määratud) tingimustele, peavad saama lepingut sõlmida ja täita, ilma, et oleks

toimunud valikumenetlust hankija poolt ehk küsimus on selles, kas eelnõuga antakse piirangute või kvootideta load kõigile, kes vastavad määratud tingimustele, eeldusel et on järgitud avalikustamise ning läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

Eelnõuga lisatav SHS § 140⁷ näeb ette, et Sotsiaalkindlustusamet (SKA) sõlmib teenuse osutajaga tasu maksmise kohustuse ülevõtmise lepingu, milles pooled lepivad kokku mh teenuste osutamise tingimustes. Kuna pole selge, millistes tingimustes pooled veel lisaks kokku lepivad, mingeid täiendavaid tingimusi aga igal üksikul juhul kehtestada ei tohiks, ei pruugi SKA olla pelgalt rahastaja või tasutud summade hüvitaja eespool viidatud põhjenduspunkti 4 tähenduses.

Eelnevast tulenevalt ja vältimaks riski, et tehingu võib lugeda siiski teenuse tellimise lepinguks riigihangete seaduse tähenduses, teeme ettepaneku kas:

- 1) jätta eelnõukohasest SHS § 140⁷ lõikest 1 välja tingimus, et SKA lepib teenuse ostajaga kokku ka teenuse osutamise tingimustes; või
- 2) näha ette selline regulatsioon, et teenuse osutajaks oleks võimalik saada läbipaistva menetluse tulemusena ja nii, et kedagi diskrimineerita. Näiteks sätestades ministri määrusega teenuse osutajate nimekirja saamise ja avalikustamise nõuded ning lepingu tüüptingimused (mille jaoks tuleb kehtestada ka vastav volitusnorm seaduses). Kui on tagatud piisav läbipaistvus, siis on võimalik tõendada, kas on järgitud ka võrdse kohtlemise põhimõtet.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
kliimaminister rahandusministri ülesannetes

Anna Poots 5885 1313
Anna.Poots@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee